

ANKASAM

bülten

22 Mayıs 2022
SAYI: 2022/20

Değişen Küresel Jeopolitikte Türkiye ve Kazakistan Arasında "Geliştirilmiş Stratejik Ortaklık"

07

Orta Asya'da
S/İHA'ların Kalıcı
Barışa Etkisi

09

Çin'in Yeni Stratejisi:
Küresel Güvenlik
Girişimi

İÇİNDEKİLER

ANKASAM BAKIŞ

- 03** Değişen Küresel Jeopolitikte Türkiye ve Kazakistan Arasında "Geliştirilmiş Stratejik Ortaklık"
Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

ANKASAM ANALİZ

- 07** Orta Asya'da S/iHA'ların Kalıcı Barışa Etkisi
Emrah KAYA
- 09** Çin'in Yeni Stratejisi: Küresel Güvenlik Girişimi
Mustafa Cem KOYUNCU
- 13** Fransa Cumhurbaşkanlığı Seçimi: Aşırı Sağ Gerçekten Kaybetti mi?
Hüseyin Pusat KILDİŞ

BASINDA ANKASAM

- 15** Medya

DERGİLER

- 19** Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi

Bölgesel Araştırmalar Dergisi

Çankaya Mahallesi, Cemal Nadir Sokak, No: 20 06880,
Çankaya – Ankara/Türkiye
Tel: +90 312 474 00 46 | Faks: +90 312 474 00 45 E-posta:
info@ankasam.org

Bu yayının tüm hakları Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi'ne (ANKASAM) aittir. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek yapılacak makul alıntılar dışında ANKASAM'ın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımını yapılamaz. Bu çalışmada yer alan görüş ve değerlendirmeler yazarına ait olup, kurumsal olarak ANKASAM'ın resmi görüşünü yansıtmaz.

Tasarım-Dizgi: Esra Karadağ

ANKASAM BAKIŞ

Değişen Küresel Jeopolitikte Türkiye ve Kazakistan Arasında "Geliştirilmiş Stratejik Ortaklık"

Türkiye ile Kazakistan arasında tarihsel ve kültürel bağlar temelinde şekillenen dostluk ilişkileri son 30 yıldır Avrasya bölgesinin en güvenilir ortaklıklarından biri haline gelmiştir. Kazakistan'ın bağımsızlığını kazandığı günden itibaren kurulan ilişkiler istikrarlı bir şekilde genişlemektedir. 2009 yılında imzalanan "Stratejik Ortaklık Antlaşması" ile ilişkiler yeni bir boyuta taşınmıştır. Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Kasım Cömert Tokayev'in Türkiye'ye yaptığı ziyarette ise ilişkiler "Geliştirilmiş Stratejik Ortaklık" düzeyine yükseltilmiştir.

İki ülke arasında gelişen ilişkiler sadece ikili düzeyde değil bölgesel ve uluslararası düzeyde de önemli sonuçlar yaratmaktadır. Her iki ülke uluslararası konularını yeniden tanımladıkları bir dönemden geçmektedir. Uluslararası ve bölgesel barışın, güvenliğin, istikrarın ve refahın artırılması yönünde ortak çıkarıya sahip olan iki ülke ortak bir dış politika vizyonu benimsemiştir. "Geliştirilmiş Stratejik Ortaklık Antlaşması" bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL
ANKASAM Başkanı

Kazakistan'ın Uluslararası Konumu

Uluslararası politikada yaşanan gelişmeler her şeye rağmen çok kutuplu bir sistemin doğuşuna, inşa sürecine işaret etmektedir. Bu yeni süreçte Asya giderek önem kazanmakta, bu büyük kıtanın merkezinde yer alan Orta Asya uluslararası güç mücadelesinin odaklarından biri haline gelmektedir. Orta Asya ülkeleri yeni uluslararası sistemde kendilerine yeni bir rol belirlemeye çalışmaktadır. Bu bağlamda, Asya'nın iki büyük gücü Rusya ve Çin ile sınır komşusu olan, Orta Asya jeopolitiğinin merkezi ülkelerinden biri olan, Asya'yı Avrupa'ya bağlayan güzergahta önemli bir konumda bulunan Kazakistan'ın dış politikası önem kazanmaktadır.

Bağımsızlığının 30. yılında Kazakistan uluslararası gelişmelerin yanı sıra iç politikasında da dönüşüm süreci içerisinde. Bu nedenle Kazakistan'ın içeride karşılaştığı sorunlarla nasıl baş edeceği, nasıl bir dış politika izleyeceği ve Orta Asya jeopolitiğinde nasıl bir rol oynayacağı önem kazanan sorulardır. Bu sorular sadece Kazakistan için değil tüm bölge ülkeleri ve küresel aktörler açısından da önemli ve yanıt aranan sorulardır.

Öncelikle uluslararası düzeye bakılacak olursa, Kazakistan'ın coğrafi konumu herhangi bir küresel aktörle bağımlılık ilişkisine girmesine seçenek dışı bırakmaktadır. Hem Rusya'yla hem de Çin'le sınır komşusu olan Kazakistan için en kötü senaryo bu iki büyük güç arasında sıkışıp kalmasıdır. Bu nedenle Kazakistan'ın dengeli bir politika izlemesi, her iki ülkeyle yakın ilişkiler kurması ama bu ilişkilerin bağımlılık ilişkisine dönüşmemesi gerekmektedir. Kazakistan'ın bu iki ülkeden biriyle gireceği bağımlılık ilişkisi bir diğerini kışkırtabilecek ve Kazakistan için önemli güvenlik sorunları yaratabilecektir.

Kazakistan için Batı bağlantısı da önemini korumaktadır. Ukrayna'daki savaş enerji güvenliğini uluslararası tartışmaların merkezine yerleştirmiştir ve enerji zengini Kazakistan için önemli fırsatlar bulunmaktadır. Yine Ukrayna savaşının tetiklediği gıda güvenliği açısından da Kazakistan olumlu bir rol oynama potansiyeline sahiptir. Kazakistan'ın bu potansiyel fırsatları hayata geçirebilmesi için Doğu kadar, Batılı ülkelerle de sağlıklı bir ilişki kurması gerekmektedir. Bu dengeye dayalı çok vektörlü politikanın Kazakistan'ı jeopolitik baskı ve sıkışmışlıktan kurtarma bağlamında önemli bir çıkış kapısı olduğu da aşıkardır. Dolayısıyla Kazakistan tam bağımsızlığından, egemenliğinden ve toprak bütünlüğünden taviz vermeyen, küresel güçler arasında dengeleri gözetken çok hassas ve incelikli bir diplomasi izlemek zorundadır.

Bölgesel düzeyde bakıldığında da Kazakistan'ın önemi artmaktadır. Uluslararası rekabette güç merkezi Asya'ya kaydıkça Orta Asya bölgesi önem kazanmaktadır. Diğer yandan uluslararası rekabette jeopolitik çatışmaların önemi ve ağırlığı artmaktadır. Örneğin Afganistan'daki gelişmeler ve Ukrayna'daki savaş önemli jeopolitik çatışma alanlarıdır. Enerji güvenliğinde yaşanan gelişmeler Hazar Denizi'nin stratejik önemini artırmaktadır. Kazakistan hem Doğu-Batı hem de Kuzey-Güney ekseninde son derece stratejik bir koridor haline gelmektedir.

Bölgesel gelişmeler hem Kazakistan için hem de Orta Asya ülkeleri için ciddi güvenlik riskleri yaratmaktadır. Bu risklerle herhangi bir ülkenin tek başına mücadele etmesi mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla bölgesel işbirliği her zamankinden daha fazla önem kazanmıştır. Bölgesel işbirliğinin sağlanmasında Kazakistan belirleyici bir rol oynamaktadır. Ekonomik, siyasal ve toplumsal olarak diğer bölge ülkelerine nazaran çok daha istikrarlı bir ülke olan Kazakistan'ın bu istikrarını koruması için bölgesel istikrarın sağlanması gerekmektedir. Bölge ülkelerinin de daha fazla işbirliği ve istikrar için Kazakistan'a ihtiyaçları artmaktadır.

Kazakistan hem küresel güçlerle ilişkisinde hem de bölgesel politikalarında barış ve istikrardan yana bir strateji takip etmektedir. Bu strateji çok vektörlü-yönlü bir dış politika anlayışının gereğidir. Çok vektörlü-yönlü dış politika küresel güç merkezleri arasında dengeler gözetilirken bölgenin istikrar ve refahına katkı yapılması anlamına gelmektedir. Bu haliyle Kazakistan bölge için bir modele dönüşmektedir.

Avrasya Jeopolitiğinde Türkiye ve Kazakistan

Kazakistan'ın küresel ve bölgesel rolü açısından Türkiye'yle ilişkileri özel bir önem taşımaktadır. Öncelikle Türkiye'nin dış politika öncelikleri ile Kazakistan'ın öncelikleri arasında benzerlikler dikkat çekmektedir. Her iki ülke de herhangi bir küresel güçle bağımlılık ilişkisine girmeden, tam bağımsızlığını ve stratejik özerkliğini koruyarak, dengeleri gözetken, bölge barışına katkı sağlayan bir dış politika izlemekte-

dir. Dolayısıyla Türkiye ile Kazakistan'ın çeşitli küresel ve bölgesel sorunlar karşısında işbirliği yapmaları ve sorunların çözümünde yapıcı bir rol oynamaları mümkündür.

Ekonomik açıdan ise Türkiye Kazakistan'ın Batı pazarına ulaşması bakımından önemli bir ülkedir. İki ülke arasındaki ticari ilişkiler sürekli artma eğilimindedir. Sayın Tokayev'in Türkiye ziyareti ekonomik ilişkileri daha da canlandıracak antlaşmaların imzalandığı önemli bir dönüm noktası olmuştur. İki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler sadece ticaret hacminin artması anlamına gelmeyecek Kazakistan'ın Avrupa pazarlarına ulaşmasını da kolaylaştıracaktır. Bu nedenle Kazakistan-Türkiye ilişkileri Kazakistan'ın Batıyla ekonomik ve siyasal ilişkilerini de olumlu yönde etkileyecektir. Bu da Kazakistan'ın küresel dengeleri gözetken politikası açısından büyük önem taşımaktadır.

Türkiye ile Kazakistan arasındaki ilişkiler bölgesel güvenliğe katkı sağlamayı sürdürmektedir. Türk Devletleri Teşkilatı'nın önde gelen ülkeleri olarak Türkiye ve Kazakistan bölgesel ilişkilerini kurumsal bir temele taşımaktadır. Bölgedeki hiçbir ülkeyi dışlamadan, katılımcı ve kapsayıcı bir şekilde hareket edilmektedir. Hem bölgesel entegrasyon sürecine ivme kazandırılmıştır hem de küresel barış ve istikrarın korunması yönünde irade ortaya konulmuştur.

Sayın Tokayev'in Ziyaretinin Sonuçları

Türkiye ile Kazakistan arasındaki dostluğun ve ortak çıkarların somutlaştırılması bakımından Sayın Tokayev'in Türkiye ziyareti büyük bir önem taşımaktadır. Altı Bakan ve çok sayıda üst düzey yetkilinin katıldığı ziyaret sırasında hem Sayın Tokayev hem de Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan son derece olumlu mesajlar vermiş ve dostça görüntüler sergilemişlerdir. Fakat bu ziyaret sadece sembolik dostluk mesajlarının verildiği bir ziyaret olmamış, somut adımların atıldığı önemli bir milat olmuştur.

Öncelikle ikili ilişkiler Geliştirilmiş Stratejik Ortaklık düzeyine taşınmıştır. Bu kapsamda savunma sanayii, askeri istihbarat, bilişim teknolojileri, ulaşım, kültür, tarım, taşımacılık, ticaret, gümrük, çevre, eğitim, gençlik, iletişim ve arşiv alanlarında toplam 15 antlaşma imzalanmıştır. Bu antlaşmalar ilişkilerin hem stratejik alanlara taşındığını hem de çok geniş bir kapsam kazandığını göstermektedir. Ayrıca iki ülke arasındaki ticaret hacminin 10 milyar dolara taşınması bir hedef olarak belirlenmiştir.

Sayın Tokayev'in Türkiye ziyaretinin somut sonuçları şu şekilde sıralanabilir.

Ocak ayında yaşanan trajik olayların ardından Kazakistan'ın iç politikadaki sorunları büyük ölçüde aştığı ve içeride başlatılan yeniden yapılanma süreci devam ederken dış politikanın da güçlü bir şekilde yürütüldüğü mesajı verilmiştir.

Ocak olaylarının Kazakistan dış politikasında bir kopuş yaratmadığı, Kazakistan'ın dengeleri gözetken çok-vektörlü dış politikasının sürdürüldüğü mesajı verilmiştir.

Sayın Tokayev'in çok taraflı-vektörlü dış politika hamlesinin ne anlama geldiğinin en iyi örneklerinden biri olmuştur.

Pan-Türkizm gibi bir takım algıların yersiz olduğunu göstermiştir. Kazakistan'ın dış politikada küresel boyuttaki olaylara/gelişmelere kayıtsız kalmadığı, yapıcı rol oynadığı, bu bağlamda Orta Asya-Avrupa arasındaki koridor/köprü inşasında başta komşu ülkeleri olmak üzere her ülkeye eşit mesafede yaklaştığı da görülmüştür.

Kazakistan dış politikasında Türkiye'ye verilen önem gösterilmiş, Türkiye de Kazakistan'la ilişkilerini daha da geliştirmeye hazır olduğunu göstermiştir.

Türkiye ile Kazakistan arasındaki ilişkiler sadece iki ülkenin ortak çıkarlarına hizmet eden bir ortaklık olarak kabul edilmemiş, iki ülke bölgesel barış, istikrar ve refahın güçlendirilmesi için çok taraflı işbirliği yapılarında öncü roller oynamaya hazır oldukları mesajını vermişlerdir. İmzalanan anlaşmalar bir iki ülke arasındaki ilişkilerin bütün alanlarını ihtiva eden bir genişletilmiş stratejik ortaklığa işaret etmektedir.

Türkiye'nin Sayın Tokayev'i bir kardeş gibi karşılamasından hareketle ilişkilerin liderlerin başlattığı hareketle daha da büyüyeceği görülmüştür.

İki ülke küresel jeopolitikte yaşanan değişimin ve bölgesel güvenlik sorunlarının yarattığı meydan okumalara karşı ortak bir tutum içerisinde olduklarını teyit etmişlerdir. Tenis oyunu bunun bir sembolik boyutu/mesajı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Uluslararası barış ve güvenliğin sağlanmasına uluslararası hukuka riayet ederek katkı sunmaya devam edileceği mesajı verilmiştir.

Kazakistan'ın iç politikada sürdürdüğü reformlara Türkiye'nin verdiği güçlü destek teyit edilmiştir. Nitekim, bu ziyaret Ocak olayları sırasında Türkiye'nin gösterdiği dostluk ve dayanışmanın bir yansıması olarak görülebilir. Dolayısıyla bu ziyarette Türkiye'nin Kazakistan'ın ve Kazak halkının yanında yer alacağı mesajı net bir şekilde bir kez daha verilmiştir.

Türkiye-Kazakistan İlişkilerinde Liderlerin Rolü

Türkiye ve Kazakistan'ın dış politika vizyonlarının hayata geçirilmesinde liderlerin önemli bir etkisi bulunmaktadır. Her iki Cumhurbaşkanı da dengeli, pragmatik ve yapıcı bir dış politika stratejisi izlemektedir.

Kazakistan'ın hem dış politikasında hem de içerideki reform sürecinde Sayın Tokayev önemli bir rol oynamaktadır. Hem uluslararası eğilimler hem de bölgesel sorunlar Kazakistan'ın çok hassas ve incelikli bir diplomasi yürütmesini gerektirmektedir. Bu bakımdan Sayın Tokayev'in dış politika alanındaki tecrübesi ve jeopolitik meselelere duyarlılığı "Yeni Kazakistan" için büyük bir önem taşımaktadır. Sayın Tokayev'in dış politika alanındaki birikimi ülkesinin aktif bir diplomasi izleyeceğinin de göstergesidir.

Türkiye'den bakıldığında Kazakistan'da başlatılan yeni reform hareketinin Kazakistan'ın büyümesinin, genişlemesinin en büyük teminatı olduğu görülmektedir.

Kazakistan'ın aktif diplomasisi Türkiye'yle daha yakın bir ilişkiyi de gerektirmektedir. Türkiye ve Kazakistan Doğuyla Batı arasında hem siyasal hem de ekonomik anlamda önemli bir koridor teşkil etmektedir. Bu nedenle Sayın Tokayev'in Türkiye'ye yaptığı ziyaret sıradan bir liderler zirvesi olmamıştır. Sayın Tokayev, Sayın Erdoğan tarafından en üst düzeyde karşılanmış ve her iki ülke lideri ilişkilerin geliştirilmesi yönünde güçlü bir irade ortaya koymuşlardır. Bu irade, iki ülkenin köklü bir dostluğa dayanan ilişkilerinin aynı doğrultuda güçlenmeye devam edeceğinin göstergesidir.

sidir. Dolayısıyla bu ziyaret kısa olmakla birlikte, fazlasıyla dolu, mevcut ilişkileri daha da güçlendirme, ileriye taşıma yönünde tarihi bir adım niteliğindedir.

Bu yazının orijinali, 11.05.2022 tarihinde Kazakistan'ın önde gelen gazetesi Egemen Kazakistan'da yayınlanmıştır.
<https://egemen.kz/article/311759-turkiya-%E2%80%93-qaqstan-kenheytilgen-strategyalyq-seriktestik>

ANKASAM ANALİZ

Orta Asya'da S/iHA'ların Kalıcı Barışa Etkisi

Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından bağımsızlığını kazanan Orta Asya devletleri için bağımsızlıkları, egemenlikleri, toprak bütünlükleri ve üniter yapıları, taviz verilmeyen konuların başında gelmiştir. 30 yıllık bağımsızlık sürecinde yaşanan gelişmeler neticesinde bölge devletleri, söz konusu değerlerden ve ilkel-erden ödün vermemek ve bölgesel kalkınmayı sürdürülebilir kılmak için başvurulması gereken temel argümanın barış ve dayanışma olduğunu tecrübe etmişlerdir.

Bu süreçte devletler ve liderler, çeşitli sorunları aşmak için rekabet yerine uzlaşmayı benimseyen bir tavır takınmış ve güçlü bir irade sergilemiştir.

Bu nedenle de bazı dönemlerde bölgede yaşanan çatışmalar, aktörler tarafından soğuk karşılanmış ve gerçekleştirilen üst düzey temaslar sayesinde çatışmaların yerini sükûnet almıştır. Bu noktada bölge devletlerinin krizler karşısındaki sağduyulu tutumunun takdire şayan olduğu vurgulanmalıdır. Söz konusu bilincin bir neticesi olarak mevcut koşullarda Orta Asya, en istikrarlı ve barışçıl dönemlerden birini yaşamaktadır. Ayrıca bölgedeki barış ve istikrar ortamı, çeşitli bölgesel entegrasyon hamleleri ve geliştirilen işbirliği projeleri vesilesiyle kazan-kazan anlayışına dayanan yapısal bir niteliğe bürünmüştür.

Emrah KAYA
ANKASAM Dış
Politika Uzmanı

Bölgesel istikrarın tesis edilmesine yönelik atılan adımlara rağmen Orta Asya'nın en büyük dezavantajı, Afganistan gibi bir ülkenin yakın çevresinde yer almasıdır. Özellikle de Özbek, Türkmen ve Taciklerin Afganistan'da yaşıyor olması ve söz konusu ülkede çeşitli terör örgütlerinin faaliyet göstermesi, Orta Asya'daki devletlerin daha dikkatli davranmalarına ve güvenlikleri konusunda azami özen göstermelerine yol açmaktadır. Bu sebeple güvenliklerini sağlamak için savunma kapasitelerini arttırmak, bölge ülkelerinin önceliklerinin başında gelmektedir. Bu yüzden de son dönemlerde söz konusu ülkelerin güvenlik politikalarının bir parçası olarak silahlı ve insansız hava araçları (S/İHA) satın aldıkları görülmektedir. S/İHA ihracatında ön plana çıkan ülkelerin ise Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İsrail, Çin, Fransa ve Türkiye olduğu bilinmektedir.

Çeşitli ülkelere S/İHA ithal ederek savunma kapasitesini güçlendiren başlıca Orta Asya devletleri Türkmenistan, Kırgızistan ve Tacikistan'dır. Bölgesel tehditlere karşı sınır güvenliğini sağlamak amacıyla alınan S/İHA'ların bir güvenlik ikilemine yol açtığı iddia etmek doğru değildir. Zira S/İHA'ların yakın dönemdeki güncel örnekler olarak Libya'dan Afrika'ya, Ukrayna'dan Karabağ'a kadar geniş bir coğrafyadaki kullanımları incelendiğinde, saldırı değil; savunma amaçlı silahlar oldukları görülmektedir. Devletler, bu silahlar vesilesiyle savunma kapasitelerini güçlendirmekte ve tehditler karşısında caydırıcılıklarını arttırmaktadır.

Bahse konu olan durum, S/İHA ihracatçısı ülkelerin gerçekleştirdikleri satışlarla herhangi bir çatışmanın veya yıkıcı anlayışın tarafı olmadığını; aksine ülkelerin savunmalarına katkıda bulunarak saldırganlara karşı bölge devletlerinin egemenliğini ve güvenliğini desteklediğini ortaya koymaktadır. Zira ithalatçı ülkeler, saldırgan devletlere karşı caydırıcı bir araç olarak S/İHA'lardan yararlanabilmektedir. Bu da aslında S/İHA ihraç eden aktörlerin ticari ilişki tesis ettiği devletlerin savunma kapasitelerini destekleyen ve barışı hedefleyen bir yaklaşıma sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

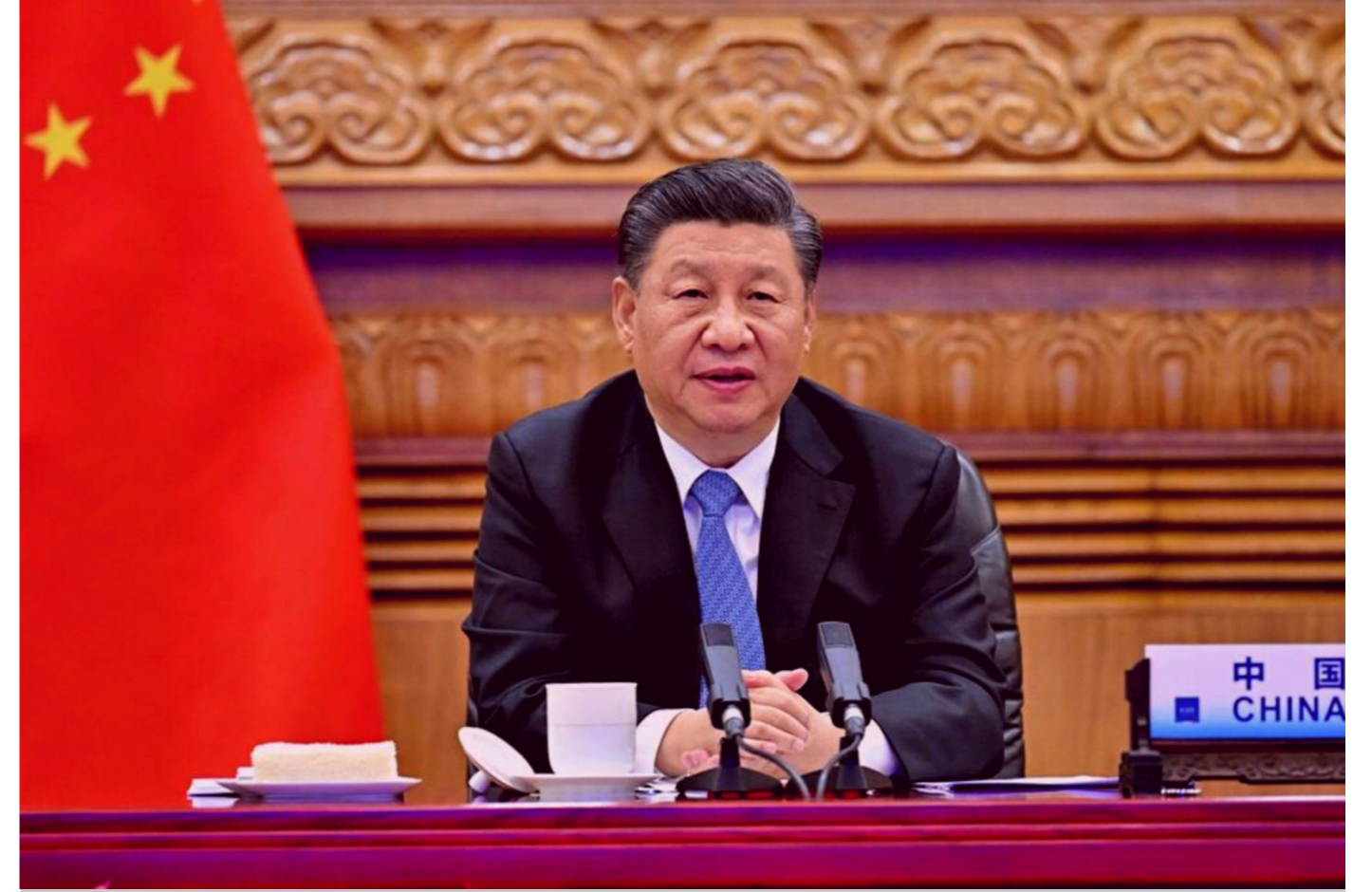
Ayrıca S/İHA'lar, gösterdikleri performansla özellikle de terörle mücadelede önemli birer araçtır. Terörizm gibi bir tehdide karşı mücadelede bir gereklilik haline gelen S/İHA'lar, Afganistan'a komşu olan devletler için büyük önem taşımaktadır. Bölgedeki radikal ve ayrılıkçı örgütler, Orta Asya'nın güvenliğini tehdit eden ana unsurlardan biridir. Çünkü terör örgütlerinin her geçen gün daha da güçlendiği günümüz konjonktüründe, artık coğrafya bir avantaj olmaktan çıkmıştır. Fakat S/İHA'lar, kullanıldıkları zorlu coğrafyalarda terör örgütlerinin etkisizleştirilmesini kolaylaştırmıştır. Nitekim S/İHA alan herhangi bir devletin, söz konusu silahları diğer devletlere karşı saldırı amacıyla kullandığı herhangi bir örnek bulunmamaktadır.

Aslında herhangi bir devletin uluslararası hukuka ve ülkelerin egemenliklerine aykırı bir biçimde S/İHA kullanmaması, ihracatçı ülkelerin güvenilirliğini ve samimiyetini, sadece söylem bazında değil; eylem bazında da teyit etmektedir.

S/İHA'ların bölgesel güvenlik ortamına sağladığı katkıların farkında olan bölge devletleri, bu silahların üretimi noktasında da somut adımlar atmaya başlamıştır. Örneğin Kazakistan ve Özbekistan, Orta Asya'da S/İHA üretimi konusunda adım atan başlıca aktörlerdir. Ancak bu süreç, iki ülkenin birbirinden uzaklaşmasına ve birbirlerini tehdit olarak görmesine neden olmamıştır. Hatta taraflar, aralarındaki ilişkiyi güçlendirme kararı almış ve münasebetlerini, stratejik ortaklık ve müttefiklik seviyesine yükseltmiştir. S/İHA'ların diğer bölge devletleri arasındaki ilişkilerin kuvvetlendirilmesinde de bölgesel güvenlik ortamına yaptığı katkı hasebiyle benzer bir etki yaratacağını söylemek mümkündür.

Kısacası S/İHA teknolojisini üretebilen devletler, dünyanın çeşitli ülkelerine S/İHA ihracatı gerçekleştirmektedir. Bu satışlardan da görüleceği üzere bahsi geçen silahlar, diğer devletlerin egemenliklerine ve toprak bütünlüklerine zarar verecek şekilde; yani uluslararası hukuka aykırı bir biçimde kullanılmamaktadır. Dolayısıyla S/İHA ihracatı, bir devletin diğer devletlere karşı silahlandırılması anlamını da taşımamaktadır. Zaten belirtildiği üzere, S/İHA'ların kullandıkları coğrafyalarda işgalci güçlere veya istikrarsızlık kaynağı olan terör örgütlerine karşı etkili birer caydırıcı teknoloji olarak ön plana çıkmaları, istikrar ve güvenlik ortamının tesis edilmesine hizmet etmiştir. Son dönemde Kafkasya ve Orta Asya'da yaşanan gelişmeler de güvene dayalı bölgesel işbirliğinin geliştirilebilmesi için S/İHA'ların etkili birer enstrüman olarak barış ve huzurun daha yapısal bir hale gelmesine katkı sağladığını gözler önüne sermektedir.

Sonuç olarak S/İHA'lar, Orta Asya'nın güvenliğine, barışına ve istikrarına katkıda bulunmaktadır. Bu anlamda bölge ülkelerine yapılan S/İHA satışları, dengelerin ve denklemlerin bozulmasına değil; çok daha güçlü bir şekilde yerine oturmasına katkı sağlamaktadır. Çünkü S/İHA sahibi ülkeler, dış güçlerin iradelerini kabul ettirilebileceği aktörler olmaktan ziyade; ortaklıklar kurulabilecek devletler şeklinde ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla Orta Asya'da barışın ve istikrarın tesis edilmesi, bölge devletlerinin savunma kapasitelerinin güçlendirilmesi ve devletler arası ilişkilerin geliştirilmesi konularında S/İHA'lar mühim ve yapıcı bir rol oynamaktadır.

ANKASAM ANALİZ

Çin'in Yeni Stratejisi: Küresel Güvenlik Girişimi

2-3 Aralık 1989 tarihlerinde Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Eski Başkanı George Bush ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği (SSCB) Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov arasında Malta'da gerçekleştirilen zirvenin sonucunda Soğuk Savaş'ın bittiğinin açıklanması, aslında bir bitişten ziyade; yeni bir dönemin başlamasını tetiklemiştir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra askeri, siyasi ve teknolojik açıdan savaşın kazananı olan ABD,

Soğuk Savaş sonrasında ideolojik üstünlüğü elde ederek, dünya siyasi tarihinin son hegemon devleti olarak küresel sistemin kurallarını yazmaya başlamıştır. Avrupa ve ABD merkezli olarak kurulan yeni Atlantik Düzeni; ideolojik, askeri, teknolojik, kültürel ve ekonomik alanda Asya'ya üstünlük kurmuş, söz konusu gücü sayesinde dünyanın farklı coğrafyalarında hegemonyasını devam ettirecek kaynakları kontrol etme politikasına yönelmiştir. Mutlak güç dönemine giren ABD için tarihin sonunu getiren devlet yorumları

Mustafa Cem KOYUNCU
ANKASAM
Asya-Pasifik
Araştırma Asistanı

yapılırken; bu sürecin anarşi ve düzensizlik getireceği tezi de vurgulanmıştır.

Doğası gereği büyüyen her gücün bir doyum noktası ve düşüş dönemi vardır. Nitekim ABD'nin aşırı güçlenmesi, yeni sorunlara kapı aralamıştır. Özellikle de ABD tarafından gerçekleştirilen askeri müdahaleler, dünya kamuoyunda tartışmalar yaratmış, ekonomik bir yük getirmiş ve çoğu akademisyen tarafından çöküşün başlangıcı olarak yorumlanmıştır. Zira çatışma bölgelerinde artan ABD karşıtlığı, küresel dengede Amerika'nın gücünü görece azaltmıştır.

2000'li yıllardan sonra dünya, ABD'nin tek kutuplu düzeninden çok kutuplu bir yapıya doğru geçme denemeleri yapmıştır. ABD'nin başat aktör olduğu bu yeni dönemde farklı güçlerin de dünya sahnesinde söz sahibi olduğu ve çeşitli ittifakların kurulduğu bir uluslararası ilişkiler düzeninden bahsetmek mümkün olmuştur. Rusya'nın Vladimir Putin liderliğine tekrardan ayağa kalkması, Çin'in 1980 yılından itibaren uyguladığı ekonomik ve kültürel reformlar neticesinde ekonomik bir güce dönüşmesi gibi nedenler, bu sürecin başlıca sebepleri arasında gösterilmiştir. Richard Haas bu yeni düzendeki aktörleri "The Age of Nonpolarity" makalesinde şu şekilde açıklamaktadır:[1]

"Bu aktörler; dünya nüfusunun yarısını kapsayan, GSYİH'nin %75'ini ve küresel askeri harcamaların %80'ini oluşturan Çin, Avrupa Birliği, Hindistan, Japonya, Rusya ve ABD'dir"

2000 yılından sonra çok kutuplu bir yapıya doğru kayan dünya, yeni kutuplar arasında bulunan Çin'in diğer ülkeleri geride bırakan yükselişiyle, bu sefer de çift kutuplu bir düzene doğru kayma eğilimi göstermiştir. Deng Şioping'in başlattığı kalkınma hamlesinden günümüze kadar geçen sürede, Çin'in hızlı bir kalkınma ve ekonomik büyüme yaşadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Çift haneli üretim verileri, ucuz iş gücü avantajı, düşük değerli/rekabet edebilir parasıyla Japonya'yı geride bırakarak, ekonomi liginde ABD'nin ardından 2. sıraya yerleşmiştir. Singapur Eski Başbakanı Lee Kuan Yew'in belki de biraz abartarak belirttiği şekliyle durum şöyledir:[2]

"Çin, dünya dengesini öylesine değiştirdi ki; dünyanın artık yeni bir denge bulması şart oldu. Pekin'in sadece yeni bir büyük oyuncu olduğunu iddia etmek mümkün değil. Çin artık dünya tarihinin en büyük oyuncusu."

Yew'in aynı röportajda verdiği bir başka demeçte ise kullandığı ifadeler, aslında Çin'in günümüzdeki yükselişinin temelini oluşturmaktadır:[3]

"Sovyetler Birliği, küresel üstünlük için ABD ile rekabet halindeydi. Çin tamamen kendi ulusal çıkarları doğrultusunda hareket ediyor. Dünyayı değiştirmekle ilgilenmiyor."

Soğuk Savaş döneminde komünist blokta yer alan Çin, Japonya'da bulunan Amerika Masa Tenisi takımını ülkesine davet ederek daha sonra literatüre ping-pong diplomasisi diye geçen bir yumuşama politikası seyretmiştir. Bu yumuşamanın nedeni, 19 Nisan 1971 tarihinde gizli ibaresiyle yazılan bir istihbarat raporunda şu şekilde ifade edilmektedir:[4]

"Çin, uluslararası durumun giderek kendi lehine geliştiğini görüyor ve aynı şekilde bu davetle beraber ABD'nin de Çin ile ilişkilere kendini adapte etmek zorunda kalacağını düşünüyor."

Çin'in Batıyla ilişkilerini geliştirmesi ve akabinde uyguladığı reformlarla başlattığı ihracat temelli kalkınma modeli, küresel ekonomik sisteme entegre olmasını sağlamıştır. Barışçıl bir yükseliş peşinde koştuğunu iddia eden Pekin, ekonomik kalkınmasına odaklanmış ve büyük güç rekabetinden doğabilecek zorlukların hiçbirisini yaşamamıştır. Küresel şirketler için giderek cazip olan Çin, doğrudan yabancı yatırımcıların odağı haline gelmiş ve "Dünyanın Üretim Fabrikası" olarak adlandırılmıştır. 2001 senesinde Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) üye olan Çin'in ekonomik büyümesi hızlanmış ve geleceğe yönelik tahminlerde dünyanın en büyük ekonomisi olarak adlandırılmasına yol açmıştır. Lakin barışçıl başlayan Çin'in yükselişi, belli bir süre sonra sinosentrik bir düzen kurma noktasına ulaşmıştır.

Zbigniew Brzezinski'nin aktardığına göre, Deng Şioping'in 1990'lı yılların başında kendisine söylediği bir söz, belki de Çin'in dış politikasına ve genel stratejisine yaklaşımını nasıl tanımladığını gösteren en çarpıcı söz olmuştur:[5]

"Sükünet içinde gözlemlerle, konumumuzu güvenceye al, sorunlarla sakince uğraş, yeteneklerimizi gizle ve uygun zamanı bekle, düşük bir profil sergilemekte usta ol ve hiçbir zaman liderliği hedefleme."

Şioping'in söylediği bu söz, gerçekten de Çin'in yükselişinin altındaki felsefi kökleri yansıtmaları bakımından önemli bir açıklamadır. Niyetini gizle politikasıyla ya da düşük profilli siyaset çerçevesinde (Tao Guang Yang Hui) hareket eden Pekin için doğru zamanın geldiğini hissettiği ilk an, 2008 yılındaki küresel ekonomik kriz olmuştur.

2008 yılında ki küresel mali kriz, birçok Avrupa ülkesini ve ABD'yi derinden etkilemiştir. Kısmi olarak az hasarla çıkan Çin, küresel sistem içinde daha fazla hak iddia eder hale gelmiştir. Pekin, söz

konusu krizi fırsat olarak görmüş ve gerek ekonomik yardımlarla yumuşak gücünü arttırmış gerekse de doğrudan şirket satın almalarıyla Avrupa piyasasına girmiştir. Bu krizi, Çin karakterli sosyalizmin Batı liberalizmine karşı bir zaferi olarak gören Pekin, proaktif bir siyaset izlemenin ilk adımlarını atmıştır. Çin'in bu yaklaşımı, gelişmekte olan ülke liderleri tarafından da olumlu karşılanmıştır. Dönemin Brezilya Devlet Başkanı Luis De Silva'nın açıklaması, bu yönde yapılmış önemli bir açıklamadır:[6]

"Kriz, mavi gözlü beyaz insanların rasyonel olmayan davranışlarından kaynaklandı. O insanlar, krizden önce her şeyi bildiklerini iddia ederken; şimdilerde hiçbir şey bilmediklerini gösteriyor."

Bu tarihten itibaren Çin, mevcut küresel sistemin unsurlarını zorlama girişimlerini başlatmıştır. 2012 yılında Şi Cinping'in iktidara gelmesiyle birlikte Çin-Batı rekabeti belirginleşmiş ve artık Çin'in attığı adımlar büyük güç rekabeti kapsamında görülmüştür. Küresel para rezervi olan doları aradan çıkaracak

“ Çin, Asya'nın tümünü ön plana çıkarmış ve kendisini barışın bir çapası olarak değerlendirmiştir. ”

tiyetinin sorgulandığı, Batı ile Asya arasında ideolojik savaşın yaşandığı bir döneme giren dünya, aynı zamanda Çin'i bölgede kuşatmayı amaçlayan birtakım girişimlere de tanık olmaktadır. Böyle bir dönemde, Davos Zirvesi'ne alternatif olarak başlatılan Bao Forumu'nda Şi tarafından dile getirilen "Küresel Güvenlik Girişimi" kavramı, küresel sistemin geleceğine yönelik önemli bir girişim olarak dikkat çekmektedir.

Her ne kadar Şi, bu girişim hakkında detay vermese de mevcut kriz durumunu fırsata çevirmek için atılan bir adım olarak değerlendirilebilir. Çin, mevcut krizi bir Asya-Batı ideolojik çekişmesi olarak sunarak bölge ülkelerini kendi tarafına çekmeyi amaçlamaktadır. Bilinmelidir ki; İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yükselen Atlantik'in ivmelenme dinamikleri giderek zayıf-

girişimler, Dünya Bankası'na alternatif bir yapı olan Asya Altyapı Yatırım Bankası'nın kurulması ve özellikle de 2013 yılında duyurulan Kuşak-Yol Projesi'yle birlikte başlayan ekonomik, diplomatik ve askeri güç kazanımı, ABD ile Çin arasındaki çatlağı derinleştirmiştir. Çin'in bu girişimine özellikle ABD'nin baskısına rağmen İngiltere, Fransa ve Almanya gibi Atlantik sistemi içerisindeki ülkelerin dahil olması, ABD ile Avrupa arasındaki ayrışmayı da derinleştirmiştir. Bu gelişmeler, ABD'nin Çin'in yükselişini yanlış tahvil ettiğini de göstermektedir. Örneğin Barack Obama'nın Jeffrey Goldber'e verdiği röportajda söylediği "Başarılı ve yükselen bir Çin'e nazaran zayıflatılmış ve tehdit edilmiş bir Çin'den korkmamız için daha fazla sebep var." [7] sözleri stratejik körlük olarak nitelendirilebilir. Şüphesiz Pekin, ABD açısından bu sözü yalanlamakla meşguldür.

2013 yılından itibaren Çin tarafından küresel liderlik için atılan adımlara bir yenisi daha eklenmiştir. Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik müdahalesi sonrasında başlayan jeopolitik dalgalanma, birçok gelişmeye yol açmıştır. Birleşmiş Milletler'in (BM) meşru-

flamaktadır. Dünyanın ekonomik hareketliliği, dinamik ve genç nüfus yapısı ve yer altı ve üstü kaynakları açısından Asya giderek ön plana çıkmaktadır. Bu özelliği sebebiyle de büyük güç rekabetinin merkezinde konumlanmaktadır.

Son dönemde bölgede yaşanan gelişmeler, bir bakıma Çin'i rahatsız etmekte ve kuşatılmış hissettirmektedir. Söz konusu kuşatmayı yarmak isteyen Çin'in atacağı en önemli adımın bölge ülkelerinin dahil olduğu ve BM'deki Atlantik merkezli oluşumun aksine; Asya'nın ruhunu taşıyan bir örgütlenme kurmak olduğu anlaşılmaktadır. Zaten Şi'nin konuşmasının ana hatları da Asya-Batı ayrışmasında Pekin'in yaklaşımını net bir şekilde ortaya koymaktadır:[8]

"Sıcak ve soğuk savaşlar, zorluklar ve sıkıntılar yaşayan Asya halkları, barışın değerini derinden hissetmekte ve ekonomik kazanımlarının kolay elde edilemeyeceğini anlamaktadır. Geçtiğimiz on yıllar boyunca Asya, "Asya Mucizesini" mümkün kılan istikrar ve hızlı büyümenin avantajlarını yaşadı. Asya iyi giderse, tüm dünya iyi gider. Bu nedenle Asya'yı geliştirmeye ve güçlendirmeye devam etmeli, Asya'nın esnekliğini, bilgeliğini ve gücünü göstermeli ve Asya'yı dünya barışı için bir çapa, küresel büyüme için bir güç merkezi ve uluslararası işbirliği için yeni bir belirleyici yapmalıyız."

Şi'nin konuşmasının alt metninde, Asya'nın giderek istikrarsızlaşacağı ve Çin'e karşı bir çevreleme adımı atılacağı tahmini yatmaktadır. Buna karşılık Çin, Asya'nın tümünü ön plana çıkarmış ve kendisini barışın bir çapası olarak değerlendirmiştir.

Bu noktada 2014 yılında Şi'nin katıldığı Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı'nda yaptığı konuşmanın en can alıcı noktasına bakıldığında Çin Devlet Başkanı'nın "Asya'nın sorunları son kertede Asyalılar tarafından çözümlenmeli ve Asya'nın güvenliği Asyalılar tarafından sağlanmalıdır." [9] şeklindeki sözlerini hatırlamak gerekmektedir. Zira mevcut durum, 2014 yılından 2022 senesine kadar geçen süre zarfında Şi'nin düşünce sisteminin değişmediğini ve bir hedefe doğru kitlendiği göstermektedir. Arada 8 sene olmasına rağmen birbirine paralellik arz eden bu demeçler, söz konusu girişimin öylesine ortaya atılmadığını, bir altyapısının ve düşünsel derinliğinin bulunduğu ortaya koymaktadır.

Mevzubahis girişimin ne yöne evrileceği henüz bilinmese de Batı'ya karşı bir alternatif olarak önerildiği açıktır. Gelecek dönemde verilecek demeçler ve atılacak adımlar, "Küresel Güvenlik Girişimi"nin hangi yönde ilerleyeceği hakkında bilgi edinilmesini sağlayacaktır.

[1] Richard N. Haass, "The Age of Nonpolarity: What Will Follow U.S. Dominance", Foreign Affairs, <https://www.foreignaffairs.com/articles/usa/2008-05-03/age-nonpolarity>, (Erişim Tarihi: 27.04.2022).

[2] Graham Allison-Robert Blackwill, "Interview: Lee Kuan Yew on the Future of U.S.- China Relations", The Atlantic, <https://www.theatlantic.com/china/archive/2013/03/interview-lee-kuan-yew-on-the-future-of-us-china-relations/273657/>, (Erişim Tarihi: 27.04.2022).

[3] Aynı yer.

[4] "Intelligence Memorandum: Ping Pong Diplomacy", CIA, <https://www.cia.gov/readingroom/search/site/Ping%20Pong%20Diplomacy>, (Erişim Tarihi: 27.04.2022).

[5] Zbigniew Brzezinski, "Major Foreign Policy Challenges for the Next US President", International Affairs <https://www.jstor.org/stable/27694919>, (Erişim Tarihi: 27.04.2022).

[6] James Chapman, "White, Blue-Eyed Bankers Have Brought World Economy to Its Knees: What the Brazilian President Told Gordon Brown" Daily Mail, <https://www.dailymail.co.uk/news/article-1165089/White-blue-eyed-bankers-brought-world-economy-knees-What-Brazilian-President-told-Gordon-Brown.html>, (Erişim Tarihi: 27.04.2022).

[7] Jeffrey Goldberg, "The Obama Doctrine", The Atlantic, <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/04/the-obama-doctrine/471525/>, (Erişim Tarihi: 27.04.2022).

[8] "Full text: Xi Jinping's Speech at 2022 Boao Forum for Asia", CGTN, <https://news.cgtn.com/news/2022-04-21/Full-text-Xi-Jinping-s-speech-at-2022-Boao-Forum-for-Asia-19ppial90Eo/index.html>, (Erişim Tarihi: 27.04.2022).

[9] "China President Speaks Out on Security Ties in Asia", BBC News, <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-27498266>, (Erişim Tarihi: 27.04.2022).

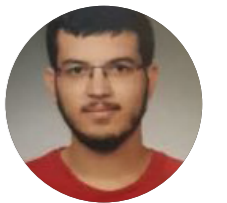
ANKASAM ANALİZ

Fransa Cumhurbaşkanlığı Seçimi: Aşırı Sağ Gerçekten Kaybettimi mi?

10 ve 24 Nisan tarihlerinde gerçekleşen 2022 Fransa Cumhurbaşkanlığı seçimleri, ilerleyen Cumhuriyet Partisi'ni (En Marche) temsil eden Emmanuel Macron'un yeniden seçilmesiyle sonuçlanmıştır. Macron, son yirmi yılda iki kez Fransa Cumhurbaşkanı seçilen ilk kişi olmuştur. Siyaseten merkezde konumlanan Macron, ikinci turda toplam oyların %58,5'ini elde etmiş ve rakibi Marine Le Pen'in liderliğini yaptığı aşırı sağcı Ulusal Cephe'yi (Rassemblement National) mağlup etmiştir. Seçimlerin ardından

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Çin Devlet Başkanı Şi Jinping ve Avrupa Konseyi Başkanı Charles Michel de dahil olmak üzere dünya liderleri, düzen ve göçmen karşıtı politikacı Le Pen'i yendiği için Macron'u tebrik etmiştir.[1] Macron'un zaferi, rakibinden farklı olarak Avrupa Birliği'ne (AB) bağlılığı nedeniyle özellikle de AB tarafından olumlu karşılanmıştır.[2]

Le Pen'in seçimleri kazanamaması nedeniyle birçok lider seçimden sonra rahatlamış olsa

**Hüseyin Pusat
KILDIŞ**

da onun artık Cumhurbaşkanlığı'na bir adım daha yaklaştığını belirtmek gerekir. Önce baba, şimdi de kızı siyasetçi olan Le Pen ailesi, 1974 yılından beri Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde bulunmasına rağmen bu kadar çok sayıda Fransız çok kültürlülüğün Fransa için tehlikeli olduğu fikrine hiçbir zaman ikna edememişlerdir.[3] Le Pen, terörle mücadele planının bir parçası olarak halk içinde başörtüsü takmayı yasaklamayı hedeflemektedir. Ayrıca iş bulma ve barınma konusunda Fransız vatandaşlarına öncelik vermektedir.[4] Buna ek olarak Le Pen, eski bir uzman ve siyasi gazeteci olan bir başka aday olan Eric Zemmour'dan da yararlanmıştı. Zemmour, defalarca nefret söyleminden hüküm giymiştir. Seçim sırasında beyaz Fransızları, Avrupalı olmayan mülteci ve göçmenlerle değiştirmenin tehlikeleri hakkında ırkçı açıklamalar yapmıştır. Zemmour, seçimin ilk turunda toplam oyların %7,1'ini alsa da ırkçı açıklamaları, Le Pen'in Zemmour'dan daha merkezde yer alan bir aday olarak görülmesine neden olmuştur. Üstelik Le Pen, önceki seçimlerde yaşananların aksine bu seçimde Fransa'da sadece göçe değil; sağlık ve barınma konularına da dikkat çekmiştir. Bu durum, merkeze eskisinden daha yakın olduğu algısını yaratmıştır. İki aşırı sağcı politikacı olan Le Pen ve Zemmour, ilk turda toplam oyların %32'sini almıştır.[5]

Le Pen'in oy oranındaki artışın bir diğer nedeni de Fransa'ya gelen göçmenlerin artmasıdır. Bu artış, 2000'li yılların başından itibaren düzenli olarak devam etmektedir. Buna göre, Fransa dışında doğup bu ülkede yaşayanların oranı, nüfusun %10'una tekabül etmektedir. Dolayısıyla göçmenlik konusu, bu seçimde Le Pen tarafından önceki seçimlerde olduğu kadar kullanılmasa da yine de önemli bir yere sahip olmuştur.[6]

Seçimi etkileyen bir diğer faktör de Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesidir. Le Pen'in Putin'le arasının iyi olduğu ve Rus liderin birçok eylemini desteklediği bilinmektedir. Bu bağların farkında olan Macron, Le Pen'in partisinin çeşitli Rus bankalarından kredi talep ettiğini dile getirerek Le Pen'i Rusya'dan ekonomik olarak yararlanmakla suçlamıştır. Ayrıca geçen yıl zehirlenen ve Rusya'ya döndüğünden beri hapiste olan muhalif Rus lider Aleksey Navalny de Le Pen'i Moskova'yla bağlantılı olmakla eleştirmiş ve Fransız seçmenlerini Macron'a oy vermeye çağırmıştır. Le Pen, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalini eleştirirken; Moskova'ya uygulanan bazı yaptırımları da eleştirmiştir. Çünkü bu yaptırımlar, Fransız iş insanlarına da zarar vermektedir.[7] Kısacası Le Pen'in Putin'le olan bağı bilinmesine rağmen Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesinden sonra bu bağ daha da sorgulanır hale gelmiştir.

Sonuç olarak Le Pen, seçimi kaybetmesine rağmen Fransız

halkının neredeyse yarısından oy almıştır. Yani Fransızlar, onun politikalarını desteklemiştir. Bu nedenle Le Pen ve onun radikal politikaları, iktidara her zamankinden daha fazla yaklaşmıştır. Le Pen'in seçmenlerini ikna etmek için Macron'un bazı radikal politikalar izleyebileceği düşünüldüğünde, Fransa'da aşırı sağın kaybettiğini söylemek yanlış olacaktır. Bunun yerine Fransa'da şu anda aşırı sağın iktidarda olmadığını; ancak siyasetteki etkisinin giderek arttığını söylemek daha sağlıklı bir perspektif sunacaktır. Özetle aşırı sağ, Fransa'da demokrasiyi tehlikeye atabilecek ana akım haline gelebilir. Avrupa'daki aşırı sağcı liderlerin birlikte çalıştıkları düşünülürse, tehlikede olan sadece Fransa değil; Avrupa demokrasisidir. Yani 2022 Fransa Seçimleri, Avrupa demokrasisinin her zamankinden çok daha fazla tehlikede olduğunu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

[1] "French Election: World Leaders Congratulate Macron on Victory", Al Jazeera, <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/24/french-election-2022-europe-reacts-as-macron-beats-lepen>, (Erişim Tarihi: 04.05.2022); John Leicester, "Election Loss Still a Victory for Far-right in France: Analysis", CTV News, <https://www.ctvnews.ca/world/election-loss-still-a-victory-for-far-right-in-france-analysis-15874612>, (Erişim Tarihi: 05.05.2022).

[2] "Relieved European Leaders Congratulate Macron After His Reelection", Le Monde, https://www.lemonde.fr/en/2022-presidential-election/article/2022/04/24/european-leaders-swiftly-congratulate-emmanuel-macron-after-french-presidential-election-victory_5981533_16.html, (Erişim Tarihi: 04.05.2022).

[3] Leicester, a.g.m.

[4] "Le Pen Vows Headscarf Fines in Tight French Election Battle", France 24, <https://www.france24.com/en/live-news/20220407-le-pen-vows-headscarf-fines-in-tight-french-election-battle>, (Erişim Tarihi: 05.05.2022).

[5] Leicester, a.g.m.

[6] David Brown, "French Election: A Really Simple Guide", BBC, <https://www.bbc.com/news/world-europe-60799845>, (Erişim Tarihi: 06.05.2022).

[7] Silvia Amaro, "Russia Ties Haunt Far-right Candidate Le Pen as France Gears Up for Election Day", CNBC, <https://www.cnbc.com/2022/04/22/france-elections-russia-ties-haunt-far-right-candidate-le-pen.html>, (Erişim Tarihi: 07.05.2022); Kim Willsher, "French Far-right Leader Marine Le Pen Forced to Defend Putin Links", The Guardian, <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/02/french-far-right-leader-marine-le-pen-forced-to-defend-putin-links>, (Erişim Tarihi: 07.05.2022).

BASINDA ANKASAM

16 Mayıs 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, A Haber'de İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine başvurmasını değerlendirdi.

16 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in Türkiye ziyaretine ilişkin Media Türk'e değerlendirmelerde bulundu.

16 Mayıs 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Danışmanı Dr. Kadir Ertaç Çelik, A Haber'de İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine başvurmasını değerlendirdi.

16 Mayıs 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, TVNET'te İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine başvurmasını değerlendirdi.

16 Mayıs 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, Ulusal Kanal Ana Haber'de İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine başvurmasını değerlendirdi.

16 Mayıs 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, TVNET'te dış politikadaki güncel gelişmeleri değerlendirdi.

17 Mayıs 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Danışmanı Dr. Kadir Ertaç Çelik, TVNET'te İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine başvurmasını değerlendirdi.

17 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, Finlandiya ile İsveç'in NATO üyeliğine ilişkin Ulusal Kanal'a değerlendirmelerde bulundu.

17 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, Finlandiya ile İsveç'in NATO üyeliğine ilişkin A Haber'e değerlendirmelerde bulundu.

BASINDA ANKASAM

17 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran'ın Finlandiya ile İsveç'in NATO üyeliğine ilişkin Ulusal Kanal'a yaptığı değerlendirmeler, Kuzey Makedonya merkezli haber portalı Segirt'te yayınlandı.

17 Mayıs 2022

Uluslararası Türk Akademisi Başkanı Prof. Dr. Darhan Kırdıralı'nın ANKASAM için kaleme aldığı "Yeni Kazakistan: Cumhurbaşkanı Tokayev ve Uyguladığı Dış Politika" isimli yazısı Jas Qazaq Gazetesinde yayınlandı.

17 Mayıs 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Ulusal Kanal Gün Ortası programında İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğini değerlendirdi.

18 Mayıs 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Kazakistan'ın Ankara Büyükelçiliği tarafından düzenlenen "Yenileşme Sürecindeki Kazakistan: Yenilenme ve Modernizasyon Yolu" başlıklı yuvarlak masa toplantısında "Değişen Küresel Jeopolitikte Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in Yeni Kazakistan Modeli" konulu konuşması, Anadolu Ajansı'nda yayınlandı.

18 Mayıs 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Danışmanı Dr. Kadir Ertaç Çelik, Bengütürk TV Düşünce Haritası programında dış politikadaki son gelişmeleri değerlendirdi.

19 Mayıs 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Kazakistan'ın Ankara Büyükelçiliği tarafından düzenlenen "Yenileşme Sürecindeki Kazakistan: Yenilenme ve Modernizasyon Yolu" başlıklı yuvarlak masa toplantısında "Değişen Küresel Jeopolitikte Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in Yeni Kazakistan Modeli" konulu konuşması, TRT Avaz'da yayınlandı.

19 Mayıs 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Kazakistan'ın Ankara Büyükelçiliği tarafından düzenlenen "Yenileşme Sürecindeki Kazakistan: Yenilenme ve Modernizasyon Yolu" başlıklı yuvarlak masa toplantısında "Değişen Küresel Jeopolitikte Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in Yeni Kazakistan Modeli" konulu konuşması, Star'da yayınlandı.

19 Mayıs 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Kazakistan'ın Ankara Büyükelçiliği tarafından düzenlenen "Yenileşme Sürecindeki Kazakistan: Yenilenme ve Modernizasyon Yolu" başlıklı yuvarlak masa toplantısında "Değişen Küresel Jeopolitikte Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in Yeni Kazakistan Modeli" konulu konuşması, Yeni Akit'te yayınlandı.

19 Mayıs 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Kazakistan'ın Ankara Büyükelçiliği tarafından düzenlenen "Yenileşme Sürecindeki Kazakistan: Yenilenme ve Modernizasyon Yolu" başlıklı yuvarlak masa toplantısında "Değişen Küresel Jeopolitikte Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in Yeni Kazakistan Modeli" konulu konuşması, Diplomatik Gözlem'de yayınlandı.

BASINDA ANKASAM

19 Mayıs 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Kazakistan'ın Ankara Büyükelçiliği tarafından düzenlenen "Yenileşme Sürecindeki Kazakistan: Yenilenme ve Modernizasyon Yolu" başlıklı yuvarlak masa toplantısında "Değişen Küresel Jeopolitikte Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in Yeni Kazakistan Modeli" konulu konuşması, Haber1, Hbrma.com, Sahipkiran, Haberimizde.com, Ulusalgündem.com, Kartaldanhaberler.com'da yayınlandı.

19 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Kazakistan'ın Ankara Büyükelçiliği tarafından düzenlenen "Yenileşme Sürecindeki Kazakistan: Yenilenme ve Modernizasyon Yolu" başlıklı yuvarlak masa toplantısında "Değişen Küresel Jeopolitikte Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in Yeni Kazakistan Modeli" konulu konuşması, Kazakistan merkezli Tolqyn.kz, Elkz ve Kazgazeta.kz'da yayınlandı.

19 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Türkiye-Kazakistan ilişkilerine yönelik Kazak24'e değerlendirmelerde bulundu.

19 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Ulusal Kanal'da Yeşim Eryılmaz'ın sunuculuğunu yaptığı Gün Ortası programında konuk oldu.

19 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Rusya-Ukrayna Savaşı'na ilişkin The Epoch Times'a yaptığı değerlendirmeler, Oil Price'ta paylaşıldı.

19 Mayıs 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, Ulusal Kanal Gün ortası programında İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğini değerlendirdi.

20 Mayıs 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, TVNET'te Kriyakos Miçotakis'in Amerikan Kongresi'ndeki konuşmasını değerlendirdi.

BASINDA ANKASAM

20 Mayıs 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki normalleşme sürecine ilişkin Azerbaycan merkezli Eurasia Diary'ye değerlendirmelerde bulundu.

21 Mayıs 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, Al Jazeera Arabic'te dış politikadaki güncel gelişmeleri değerlendirdi.

22 Mayıs 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, TRT World'de dış politikadaki güncel gelişmeleri değerlendirdi.

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) bünyesinde faaliyet gösteren ve uluslararası hakemli dergi olan Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi'nin son sayısı yayımlanmıştır. Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, İdeal Online, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK veri tabanları tarafından taranan dergimize aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilirsiniz.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ CİLT V , SAYI II

BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) bünyesinde faaliyet gösteren ve uluslararası hakemli dergi olan Bölgesel Araştırmalar Dergisi'nin son sayısı yayımlanmıştır. Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, İdeal Online, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK veri tabanları tarafından taranan dergimize aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilirsiniz.

ANKASAM BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ CİLT V , SAYI II

